

15 jaar vegetatieontwikkeling van de Foeperpot

De Werkgroep Milieubeheer heeft de Foeperpot sinds 1988 in beheer. Het ca. 2 ha groot natuurterreintje tussen de Lievensweg, Mansberg en de Gavinstraat wordt sindsdien beheerd als schraal hooiland. Gedurende die 15 jaar zijn er jaarlijks vegetatie-opnamen gemaakt om te kijken hoe de vegetatie zich ontwikkelt. In dit artikel worden de resultaten gepresenteerd.

Gewoon Vetblad

Toen de WMG het gebied in beheer kreeg in de tijd dat de wijk Mansberg tot ontwikkeling kwam, was de Foeperpot voor huidige graslandmaatstaven nog een soortenrijk gebied. Dat kwam omdat het gebied nat was en vrij extensief gebruikt was door de boer.

Toch was de Foeperpot de decennia daarvoor langzaam achteruit gegaan. Orchideeën waren rond 1970 verdwenen. Ben Thissen kon zich zelfs nog herinneren dat er het tegenwoordig super zeldzame vleesetende plantje Gewoon Vetblad had gestaan.

Het lijkt er op dat het ooit een blauwgrasland geweest is, net als De Bruuk. De WMG wilde die bloemrijke graslanden weer terugkrijgen door het oude hooilandbeheer in te stellen.

Voordat de WMG de Foeperpot in beheer kreeg werden er wat inrichtingsmaatregelen genomen. Grenzend aan het Nijerf kwam er een retentiebekken en in het gebied werd een sloot gegraven en een poel uitgediept. Het hooilandbeheer bestaat uit jaarlijks maaien. Het maaisel wordt afgevoerd en omdat er geen bemesting plaatsvindt, wordt de bodem dan heel langzaam voedselarm. Dat voedselarm worden is een voorwaarde om weer een bloemrijk hooiland van weleer terug te krijgen. Sinds 1993 wordt de Foeperpot nabeweïd met pony's. Dit is gedaan omdat na het maaien, dat in juli gebeurt, er nog een flinke nagroei plaatsvindt. In de herfst en winter grazen de pony's de vegetatie kort.

Het volgen van de ontwikkeling van de vegetatie

Meteen vanaf het begin zijn er in de Foeperpot op diverse plaatsen plekken uitgezet, waarop jaarlijks de vegetatie opgenomen werd. Die plaatsen worden permanente kwadraten (in het vakjargon PQ's) genoemd. De PQ's waren 2x2 m groot. Op de plekken waar al grasland lag, zijn op 3

plaatsen dergelijke PQ's uitgezet, die ieder jaar, dus in totaal 15 x zijn opgenomen. Op plaatsen waar nieuwe inrichting heeft plaatsgevonden, zijn er ook enkele geplaatst, maar daaraan zullen we een andere keer aandacht schenken.

Hoe maak je een vegetatieopname? Nadat een PQ is bepaald op een plek met een homogene vegetatie, wordt de vegetatie opgenomen. Alle soorten planten in het vierkant worden opgeschreven en vervolgens wordt bekeken hoeveel procent van het oppervlakte de stengels en bladeren bedekken. Die bedekking wordt uitgedrukt in een cijfer of letter:

R= 1 plant

+ = enkele planten, die weinig bedekken

1: vrij veel planten, die echter niet meer dan 5% van het oppervlak bedekken

2: planten bedekken 6-25% van het oppervlak

3: planten bedekken 26-50% van het oppervlak

4: planten bedekken 51-75% van het oppervlak

5: planten bedekken 76-100% van het oppervlak

Ligging van de PQ's

De besproken PQ's liggen dwars door de Foeperpot. Twee liggen in een laag gedeelte, een ligt er wat hogerop (zie figuur A).

Hieronder zien we de resultaten

De planten zijn steeds in enkele blokken gegroepeerd.

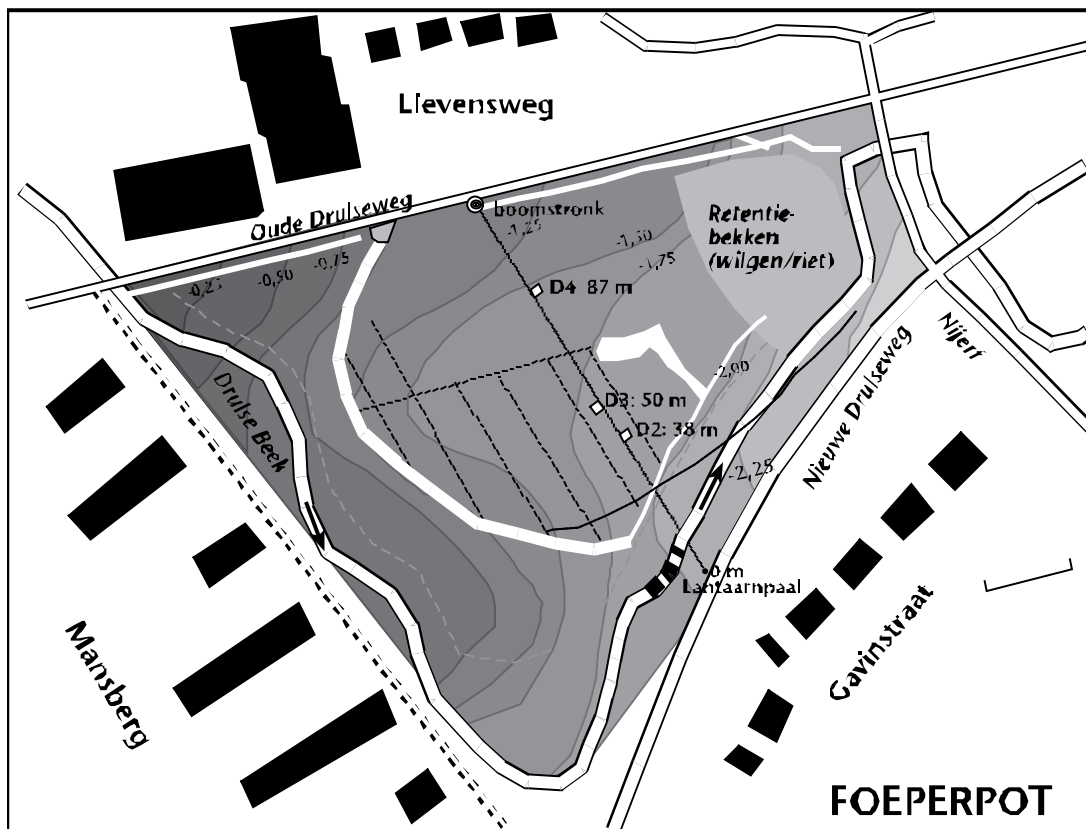
Bovenaan zien we de vaak dominante soorten, waarvan de hoeveelheid de afgelopen 15 jaar nauwelijks veranderd is. Daarna komt er een blok van soorten die in die periode achteruit gegaan zijn of verdwenen en tenslotte een blok met soorten die toegenomen of verschenen zijn.

Rechts van ieder blok staat bijna voor iedere soort een code die de plantengemeenschap aanduidt gevolgd door een 'd' of een 'k'. Deze codes vragen om enige uitleg.

Plantengemeenschappen

De afgelopen 70 jaar is er in Nederland veel onderzoek gedaan aan vegetaties dmv vegetatieopnamen en PQ's. Vooral wijlen Prof V. Westhoff, die woonachtig was in Groesbeek, was een van de pioniers in deze vorm van vegetatieonderzoek. Hij heeft zelf door het maken van ongelofelijk grote hoeveelheden vegetatieopnamen en het opleiden van vele studenten enorm bijgedragen aan het vegetatieonderzoek.

In de afgelopen 70 jaar zijn er op die ma-

Figuur A.
Ligging van de PQ's.

nier ongeveer 180.000 vegetatieopnamen gemaakt. Die vegetatieopnamen zijn alle met de hand of later met computers gegroepeerd. Er bleken, en dat zal niemand verbazen, bepaalde begroeiingstypen te bestaan. Deze werden plantengemeenschappen genoemd. De basiseenheid is de associatie. Een associatie is een concreet in het veld aanwijsbaar vegetatietype. Het bestaat uit typische soorten, de zg. kensoorten (k), die er altijd te vinden zijn en uit differentiërende soorten (d), soorten die ook in andere associaties voorkomen, maar juist niet in verwante associaties.

Er bleken ook soorten te zijn die typisch voorkomen in een groepje van verwante associaties. Het zijn de kensoorten van het verbond. Diverse verbonden kunnen weer onder gebracht worden in ordes (met kensoorten) en die weer in klassen.

Wanneer we naar de codes kijken dan geeft het getal het nummer van de klasse. Bijvoorbeeld 16 is de Klasse 'matig voedselrijke graslanden'. Pinksterbloem, Veldzuring, Witbol, Kruidende Boterbloem en Akkerhoornbloem zijn enkele kensoorten van die klasse. Binnen die klasse onderscheiden we weer de Pijpestrootje-orde (16A). Dat zijn hooilanden op voedselarme tot matig voedselrijke graslanden. Enkele kensoorten van deze orde zijn: Scherpe Boterbloem, Ruw Beemdgras, Kale Jonker en Moeraswalstro.

Daarna volgt het verbond, bijvoorbeeld

het Dotterbloem-Verbond (16AB). Dit zijn hooilanden op kleiige of venige grond, die 's winters door grondwater overstromen. Kenmerkende soorten van dit verbond zijn: Grote Ratelaar, Tweerijige Zegge, Echte Koekeksbloem, Moerasrolklaver en Rietorchis. (De naamgever van dit Verbond, de Dotterbloem, komt overigens ook in de Foeperpot voor).

Tenslotte komen dan de kensoorten van de associaties. Waterkruis is bijvoorbeeld een kensoort van de Associatie van Boterbloemen en Waterkruiskruid (16AB4).

De associatie is, zoals gezegd, de basiseenheid binnen de vegetatiekunde. Wanneer een vegetatie de kans krijgt zich ontwik-

Waterkruiskruid

Dotterbloem

Vegetatietabel D2

dwarsraai D2: 30-40m																		code	trouwgraad
soort	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	planten		
tot bedekking	A	C1	D1	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	gemeenschap		
Veldrus	2	2	3	4	4	4	3	3	2	2	+	2	3	3	3	4	16AB1	d	
Reukgras	3	2	3	1	2	1	4	3	1	2	3	2	3	3	3	2	16	d	
Tweerjige Zegge	2	2	+	2	1	2	1	4	3	2	3	3	1	2	2	+	16AB	k	
Moerasroklaver	+	+	1	2	2	1	2	2	1	1	+	+	1	2	1	1	16AB	k	
Lidrus	1	+	1	+	+	1	1	1	1	1	+	1	1	1	1	+	16A	k	
Scherpe Boterbloem	1	-	-	+	+	+	1	1	1	1	+	2	1	+	2	+	16A	k	
Egelboterbloem	1	-	-	+	+	+	-	+	1	1	+	1	+	1	1	1	9	k	
Pinksterbloem	1	+	+	+	+	1	+	1	+	+	+	+	+	1	+	+	16	k	
moeraswalstro	+	+	+	1	1	-	+	+	+	+	1	+	+	+	+	+	16A	d	
Veldzuring	+	+	-	1	+	+	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	16	k	
Schildereprijs	+	1	1	+	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+	+	+	9Aa3	k	
Echte Koekoeksbloem	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16AB	k	
Mannagras	1	+	+	+	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	8Aa+b	k	
Ruw Beemdgras	-	+	-	1	-	-	-	2	1	-	+	+	+	+	+	+	16 A	d	
Fioningras	1	2	3	3	1	1	1	1	1	1	1	+	-	+	-	+	12Ba	k	
Witbol	2	1	-	1	2	+	-	-	+	-	+	+	-	+	2	+	16	k	
Kruipende Boterbloem	1	+	-	+	+	-	2	+	-	+	-	-	-	-	-	-	16 en 12	d	
Dikkopmos	n	n	2	2	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
Akkerhoornbloem	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-	16	k	
Kale Jonker	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16A	k	
Gewone Zegge	-	-	-	-	-	+	1	-	1	1	+	2	1	1	1	1	9A	k	
Cewone waterbies	-	-	-	-	+	-	-	1	1	2	1	1	1	1	1	+	-	-	
Puntmos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	3	3	-	-	2	9	k	
Grote Ratelaar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	+	-	+	+	+	16AB	k	
Beemdlangbloem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	16	k	
Rietorchis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	16AB	k	
Waterkruiskruid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	16AB4	k	
Smalle Weegbree	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	d	
n=	16	16	13	19	18	14	13	15	17	19	18	18	15	19	18	20	aantal soorten		

dwarsraai D3: 50-52 m																		code	trouwgraad
soort	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	planten		
tot bedekking	A	C1	D1	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	gemeenschap		
Reukgras	3	2	4	2	3	3	2	3	2	2	4	4	4	3	3	2	16	d	
Veldrus	3	2	3	3	2	2	2	2	2	1	-	1	-	1	3	3	16AB1	d	
Scherpe Boterbloem	1	1	2	3	3	3	2	2	1	2	1	1	2	-	+	1	16A	k	
Echte Koekoeksbloem	1	+	1	1	2	2	1	2	2	2	+	+	1	1	1	+	16AB	k	
Dikkopmos	n	n	4	2	2	n	4	3	n	3	+	1	-	-	-	1	-	-	
Gewone Zegge	+	+	1	+	+	1	3	3	2	+	+	1	2	-	+	+	9A	k	
Lidrus	-	+	1	+	1	+	1	1	+	+	+	1	1	1	1	2	16A	k	
Kattestaart	+	+	-	-	1	+	+	+	-	+	+	+	-	1	1	1	16AB	k	
Kruipende Boterbloem	2	+	-	-	1	1	1	+	+	+	R	+	-	-	1	+	16 en 12	d	
Witbol	2	+	1	1	1	+	+	+	+	+	-	1	+	+	+	+	16	k	
Pinksterbloem	1	1	1	1	2	1	+	1	+	+	-	+	1	+	+	+	16	k	
Veldzuring	+	+	+	2	2	1	+	+	1	1	1	+	+	1	+	+	16	k	
Moerasroklaver	+	1	1	1	2	1	2	1	+	+	+	+	1	+	+	+	-	-	
Twaerjige Zegge	+	1	-	1	+	1	2	2	1	3	+	+	-	-	-	+	16AB	k	
Ruw Beemdgras	+	1	+	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	+	+	-	16A	d	
Kale Jonker	+	+	-	1	1	1	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-	16A	k	
moeraswalstro	+	-	-	+	1	+	1	+	+	+	-	-	-	+	+	+	16A	d	
Paardebloem	+	-	-	-	-	+	+	+	-	R	+	+	-	-	-	-	16Bb+c	k	
Egelboterbloem	+	+	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	9	k	
Fioningras	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	12Ba	k	
Mannagras	-	+	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8Aa+b	k	
Schildereprijs	-	1	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9Aa3	k	
Moerasmuur	-	1	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9A	k	
Gewone Waterbies	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Waterkruiskruid	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16AB4	k	
Akkerhoornbloem	+	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	+	-	-	-	-	16	k	
Puntmos	-	-	-	-	-	-	1	2	n	1	-	3	-	2	-	2	9	k	
Beemdlangbloem	-	-	-	-	-	-	-	1	+	-	-	+	+	2	+	1	16	k	
Smalle weegbree	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+	+	1	1	2	16	k	
Grote Ratelaar	-	-	-	-	-	-	-	+	1	4	3	1	1	2	2	2	16AB	k	
Rietorchis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	16AB	k	
Gewekte Orchis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
n=	19	19	13	14	21	17	22	24	18	20	14	20	13	17	18	17	aantal soorten		

Vegetatietabel D3

Dwarsraai D4: 07-09 m																		code	trouwgraad
soort	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	planten		
tot bedekking	A	C1	D1	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	gemeenschap		
Veldzuring	+	1	2	1	2	1	1	2	2	2	2	+	1	1	1	1	16	k	
Ruw Beemdgras	1	1	+	1	1	+	-	2	3	-	1	2	2	+	1	-	16A	k	
Scherpe Boterbloem	2	+	-	1	1	-	-	-	+	+	+	1	1	+	+	1	16A	k	
Pinksterbloem	+	1	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	16	k	
Akkerhoornbloem	+	-	-	-	+	+	+	+	+	+	-	+	-	-	+	-	16	k	
moeraswalstro	+	-	-	-	1	+	+	+	-	-	-	-	-	+	1	-	16A	d	
Mannagras	1	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	1	1	8Aa+b	k	
Waterkruiskruid	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	16AB4	k	
Kruipende Boterbloem	4	5	2	3	4	3	4	4	3	3	1	3	3	4	3	3	16 en 12	d	
Witbol	4	3	5	4	4	+	-	+	+	1	1	4	1	1	1	+	16	k	
Paardebloem	1	+	2	1	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	16Bb+c	k	
Ridderzuring	1	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	k	
Beemdlangbloem	-	+	-	+	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kweekgras	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Fioningras	-	-	-	-	-	2	3	3	2	4	-	-	-	-	-	-	12Ba	k	
Geknikte Vossestaart	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	12Ba1	k	
Kale Jonker	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	16A	k	
Reukgras	1	+	+	-	1	3	2	1	1	1	2	1	2	2	3	2	16	d	
Veldrus	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	16AB1	d	
Lidrus	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	16A	k	
Egelboterbloem	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	9	k	
Grote Ratelaar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	-	-	+	1	4	16AB	k	
Dikkopmos	-	-	-	-	-	1	-	n	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	
n=	14	9	8	8	12	16	10	11	9	10	11	11	9	11	14	12	aantal soorten		

Vegetatietabel D4

kelen, dan vinden we altijd kensoorten van de associatie en kunnen we de vegetatie indelen. Is de ontwikkeling echter nog niet af, of vindt verstoring plaats, dan vinden we geen kensoorten van de associatie, maar bijvoorbeeld van het verbond, of, bij verdere verstoring, alleen nog maar van de orde of klasse. In dat geval spreken we van een rompgemeenschap. De nadelige invloed van de mens op de natuur van de afgelopen 70 jaar heeft ervoor gezorgd dat we in de Nederlandse graslandvegetaties, buiten natuurgebieden, bijna alleen maar rompvegetaties hebben overgehouden.

Schildereprijs

Gevlekte Orchis

De vegetatie van de Foerperpot

Kijken we naar de vegetatietabellen van de Foerperpot, dan valt het ontbreken van associatie kensoorten sterk op. Alleen Waterkruiskruid en Schildereprijs zijn kensoorten. Ze komen echter slechts in kleine hoeveelheden voor.

Schildereprijs is kensoort van de Associatie van Moerasstruisgras en Zompzegge. We vinden ook nog kensoorten van hogere eenheden van deze associatie, zoals: Gewone Zegge en Moerasmuur van de Orde van Zwarte Zegge (9A) en Puntmos en Egelboterbloem uit de Klasse der Kleine Zeggen (9).

Waterkruiskruid, kensoort van de Associatie van Boterbloemen en Waterkruiskruid bespreken we hierboven al. Kensoorten van de Klasse 'matig voedselrijke graslanden' (16) en orden en verbonden binnen die klasse vinden we volop. Op grond daarvan behoren de graslanden van de Foerperpot tot die plantengemeenschap.

Het niet, of het slechts in geringe mate, aanwezig zijn van kensoorten, geeft aan dat er ook hier sprake is van verstoring; iets dat we in de inleiding ook al noemden. We hebben dus ook in de Foerperpot te maken met een rompvegetatie.

Toch geeft de flinke aanwezigheid van een soort als Veldrus, een belangrijke soort voor de Veldrusassociatie, aan dat we mogelijk van doen hebben met de Veldrusassociatie. De Veldrusassociatie is een zeldzame associatie in Nederland en is in ons land het best ontwikkeld in De Bruuk. Deze associatie is een uitzondering en bevat nauwelijks kensoorten. Veldrus is dominant aanwezig. Daarnaast vinden enkele andere soorten er hun optimum, zoals Gevlekte Orchis, Moerasrolklaver, Biezenknoppen en Wilde Bertram. Voorts zijn er vaak soorten van Blauwgraslanden te vinden zoals Pijpestrootje, Blauwe Zegge, Tormentil en Blauwe Knoop.

Enkele van die soorten die het altijd goed

doen in deze plantengemeenschap, vinden we ook in de PQ's in de Foerperpot. Het gaat om Moerasrolklaver en Gevlekte Orchis. Moerasrolklaver is altijd al goed vertegenwoordigd geweest in de PQ's en de Foerperpot. Gevlekte Orchis is een soort die in 2003 in PQ D-3 stond, maar in 1995 al weer voor het eerst spontaan in de Foerperpot verscheen. Het is een plantengemeenschap die staat op plaatsen waar grondwater oppervlakkig, zijdelings stroomt, een situatie die vooral op plaatsen met hoogteverschil voorkomt. In Groesbeek met zijn heuvelen, vinden we dergelijke omstandigheden die in de rest van ons vlakke Nederland zeldzaam zijn.

De vegetatieopnamen apart bekeken

Wanneer we naar de laagste PQ kijken (D2) dan zien we dat daar de Veldrus een dominante plantensoort is en dat ook Moerasrolklaver het goed doet. Voorts zien we veel soorten van het Dotterbloemverbond(16AB), Pijpestrootje-orde (16A) en de Klasse 'matig, voedselrijke graslanden' (16).

Op grond van deze soorten kunnen we wel spreken van een rompvegetatie van de Veldrusgemeenschap. Wat opvalt is dat het aantal kensoorten van het Dotterbloemverbond toeneemt (Grote Ratelaar en Rietorchis), zodat we kunnen zeggen dat in de loop van 15 jaar het karakter van de Veldrusassociatie sterker is geworden.

Wanneer we naar PQ D3 kijken, dan zien we hetzelfde beeld, ook hier dominantie van Veldrus, hoewel de soort wat minder dominant is en versterking van 16AB soorten. In de PQ is zelfs voor het eerst Gevlekte Orchis waargenomen in 2003, een soort die het goed doet in de Veldrusassociatie.

PQ D4 is anders. Veldrus komt er nauwelijks voor en de dominante soorten zitten op het klasseniveau (16). Dat betekent dat in dit hogere gedeelte van de Foerperpot er een vrij ernstige verstoring heeft plaatsgevonden. Wat ook opvalt is dat een tijd lang Fioringras een algemene soort was. Dat was van 1993 tot 1997. In die periode werd ook Geknikte Vossenstaart gevonden, een soort die kenmerkend is voor de Associatie van Geknikte Vossenstaart. Fioringras is kensoort van de hogere Fiorin-orde. Waar we dergelijke soorten vinden, doet Kruipe Boterbloem het ook goed. Ook dat is hier het geval. Het zijn allemaal soorten van de Weegbree-Klasse, een vegetatiegroep die het moet hebben van betreding of langdurige overstrooming, waardoor er gaten vallen in de vegetatie, die door de betreffende soorten snel gekoloniseerd

Veldrus

worden. Sinds 1993 lopen er in het najaar pony's in de Foerperpot. Met name in de periode van 1993-1997 ging dat om grote pony's. Zo trapten de paarden de wat hoger gelegen delen van de Foerperpot gedurende natte winters kapot. In 1998 hebben er geen paarden gelopen en daarna kwamen er de kleine shetlandpony's in. Zij trappen de vegetatie minder kapot.

Nieuwe soorten

Er zijn in de PQ's de afgelopen 15 jaar maar enkele nieuwe soorten gekomen. De meest opvallende zijn Orchideeën, een andere Grote Ratelaar. De Grote Ratelaar verscheen in 1994 in de Foerperpot en breidde zich sindsdien enorm uit. Hij behoort nu tot een van de dominante soorten in de Foerperpot. De Grote Ratelaar is er niet vanzelf gekomen. De natuur is een handje geholpen door wat zaad uit te strooien, afkomstig van en uitgevoerd door de schrijver van dit artikel. Blijkbaar viel dat in goede aarde, gezien de enorme uitbreiding. De plant is ongetwijfeld in het verleden algemeen geweest en waarschijnlijk uit de Foerperpot verdwenen door vroeg maaien en begrazen. Wanneer deze eenjarige plant niet tot zaadzetting kan komen, is hij in enkele jaren verdwenen. In de Foerperpot hebben we dit aan den lijve ondervonden. In 1998 werd per abuis dit natuurterrein door de loonwerker van de gemeente eind juni al gemaaid. Normaal geschiedt dat een maand later door een agrarisch bedrijf. De Grote Ratelaar was toen al wel in bloei gekomen, maar had nog geen zaad gezet. Het jaar daarop kwam deze eenjarige plant bijna niet meer op en stortte de populatie in. Het duurde weer een paar jaar voordat de soort de klap weer te boven was gekomen.

Grote Ratelaar

De Grote Ratelaar is een belangrijke soort. Het is een half-parasiet op grassen. Met zijn wortels, dringt hij wortels van grassen binnen en neemt via het gras water en mineralen op. Wel produceert de plant met zijn groene blaadjes suikers. Het gras kan door het worteltappen van de Ratelaar wat minder hard groeien, waardoor kruiden wat meer kans krijgen. Zo zorgt de Ratelaar ervoor dat een weiland bloemrijker wordt. Wat de Grote Ratelaar ook laat zien is dat planten niet vanzelf terug komen, ook al zijn de omstandigheden juist. De verspreiding van planten gaat vaak niet zo snel. Uit recent onderzoek blijkt dat bijvoorbeeld zaad van blauwgraslandenplanten niet verder komt dan 200 meter. Dat geldt bijvoorbeeld voor de zaadpluizen van Spaanse Ruiter. Ratelaar, met zijn zware zaad, komt nog veel minder ver.

In de toekomst verwachten we nog meer nieuwe soorten in de PQ's. In de taluds van de Drulse Beek groeien enkele soorten waarvan we verwachten dat ze de komende jaren ook in de Foerperpot zelf zullen verschijnen. De soorten hebben zich daar gevestigd nadat de Drulse Beek een nieuw talud had gekregen. Dat gebeurde in 1994. Na het graven van het talud hebben we er hooi uit de Bruuk op gestrooid. Uit het zaad dat hierin zat, zijn tal van planten gekomen (op de ontwikkeling van de vegetatie daar, zullen we de volgende keer ingaan). Vooralsnog zijn er nog maar nauwelijks soorten de graslanden van de Foerperpot zelf ingegaan. Toch verwachten we dat er de komende jaren diverse soorten vanaf de rand het gebied ingaan. Eén soort die dat al gedaan heeft is Bosanemoon. Deze soort groeit al sinds jaar en dag langs de Nieuwe Drulseweg. In 1994 verschenen er in de Foerperpot zelf twee bosanemoonpolletjes. Inmiddels zijn dat er vier geworden.

De conclusie die we kunnen trekken uit de vegetatieontwikkeling van de Foerperpot de afgelopen 15 jaar, is dat er een duidelijke vooruitgang geboekt is. De vegetatie is verbeterd, meer in de richting van een volwaardige plantengemeenschap. Het is echter een proces dat zich maar langzaam voltrekt.

Bosanemoon

Henny Brinkhof

Literatuur:

Schaminée, Stortelder, Weeda en Westhoff: "De vegetatie van Nederland", deel 1, 3 en 5, 1996.